

Pokud lze požadovati daň z obratu (zákon ze dne 8. srpna 1921, čís. 321 sb. z. a n.) za dodávky obilí v říjnu—prosinci 1921.

Pro přesunutí daně z obratu jest lhostejno, zda jde o převod dobrovolný, či nucený.

Pro započítání daně do přejímacích cen za obilí jest rozhodno, zda dodávka smluvena před 1. říjnem 1921, či po tomto dni.

(Rozh. ze dne 5. června 1923, Rv II 450/22.)

Žalované družstvo bylo komisionářem »Centro kooperativu« pro okres O. a jako takový kupovalo obilí pro Centrokooperativ u zemědělce v okrese O. a to na základě usnesení politické správy za ceny přejímací, stanovené nařízením vlády republiky Československé čís. 224 sb. z. a n. ze dne 30. června 1921 [§ 2 (3)]. Žalující firma byla následkem vládního nařízení povinna obilí dodávati žalovanému družstvu a dodala mu v době od 11. října do 15. prosince 1921 jako komisionáři »Centro kooperativu« obilí. Daň z obratu při těchto dodávkách činila 1006 Kč. Tvrdíc, že na základě §u 12 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 321 sb. z. a n. jest oprávněna přesunouti tuto daň na žalované družstvo jako příjemce zboží, ježto obilí bylo dodáno po 1. říjnu 1921, po případě daň tu zvláště účtovat a cenu o ni zvýšiti, domáhala se žalující firma na družstvu zaplacení daně z obratu. **P r o c e s n í s o u d** p r v é s t o l i c e žalobu zamítl. **D u v o d y:** Ve sporu jest rozhodným, zda dodávku obilí jest považovati za dodávku, smlouvenou před 1. říjnem 1921, či za dodávku, nezakládající se vůbec na smlouvě. V onom případě platí ustanovení třetí věty §u 12 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 321 sb. z. a n., v druhém případě naopak dlužno použití ustanovení první věty §u 12 zákona. Soud jest názoru, že při dodávkovém poměru zákonná povinnost, obsažená v §u 2 zákona ze dne 30. června 1921, čís. 224 sb. z. a n., má význam smlouvy a jest ji považovati za náhradek smlouvy. Podotýká se v tom směru, že vláda, stanovíc cenu 190 Kč za 100 kg pšenice (žita) zákonem ze dne 30. června 1921, čís. 224 sb. z. a n., bezpochyby vzala zřetel na všechny dodavatelovy náklady, tudíž také na 1% daň z obratu, již nebylo toho času lze přesunouti na příjemce. Stala-li by se dodávka na základě smlouvy, uzavřené před 1. říjnem 1921, nebyla by žalobkyně oprávněna daň z obratu zvláště žalovanému družstvu účtovat, jelikož tu zvýšení daně není, protože daň z obratu činí při dodávkách zemědělských jenom 1% právě tak, jako podle dřívějšího zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n. Jelikož zde z těchto důvodů platí ustanovení třetí věty §u 12 uvedeného zákona, nemá žalobkyně nároku na náhradu této daně od žalovaného družstva jako příjemce. **O d v o l a c í s o u d** žalobě vyhověl. **D u v o d y:** Nařízení vlády ze dne 30. června 1921, čís. 224 sb. z. a n. a ze dne 21. července 1921, čís. 237 sb. z. a n., ukládá zemědělcům jednotlivcům, by určité množství obilí za určitou cenu státu dodali, a dle §u 5 nařízení ze dne 30. června 1921, čís. 224 sb. z. a n., obchodním provedením výkupu, převzetím a zaplacením dodaného obilí pověřuje zemědělské organizace a obchod, a jest to dle §u 20 nař. ze

dne 21. července 1921, čís. 237 sb. z. a n. okresní správa politická, která rozhoduje o rozvrhu povinné dávky, na kterém se usnesla obecní repartiční komise. Proti rozhodnutí okresní správy politické lze se pak odvolati k zemské správě politické, která rozhodne s konečnou platností. Z těchto ustanovení plyne, že při určení dávky jde o úkon vlády, jemuž na straně dodavatelů odpovídá toliko povinnost poslušnosti, nikoli však právo, podmínky stanovovati. Je-li tomu tak, nelze dodávku žalující strany považovati za dodávku, zakládající se na smlouvě. Pak ale sluší při řešení otázky, kdo ohledně dodávky má platiti daň z obratu, užití první věty §u 12 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 321 sb. z. a n., totiž že podnikatel (zde žalující strana) může osobě, mající nárok na dodávku (zde žalované straně), daň zvlášť účtovati.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Ať zákon zní tak neb onak, nikdy zajisté nechce, by daň z obratu přesunuta byla na kupujícího dvakrát a aby takto prodávající tržil zisk nad smlouvenou neb úřední cenu, zisk tedy neoprávněný. Rozhodným tedy jest, zdali do ceny §u 2 (3) vládního nařízení ze dne 30. června 1921, čís. 224 sb. z. a n. 190 Kč za 100 kg žita, za niž dodáno, vkalkulována byla skutečně v intencích resoluce finančního výboru (tisk 1098 str. 22 a 27) přijaté Národním shromážděním dne 11. prosince 1919 (těsnopis. správa o 97 schuzi Nár. shrom. str. 2884 a 2887) 1% daň z obratu, stanovená v §u 10 zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n., jak to žalovaná strana při jednání dne 18. dubna 1922 výslovně tvrdila, takže to mělo býti na přetřes vzato a v případě popření býti zjištěno. Objeví-li se, že daň do ceny zakalkulována nebyla, bude třeba, což se posud nestalo, ještě na přetřes vzítí a zjistiti, zdali dodávky, o něž jde, smlouveny byly před 1. říjnem 1921 čili nic. Neboť byly-li smlouveny před 1. říjnem 1921, dopadá na ně třetí věta §u 12 a §u 49 (4) zákona o dani z obratu ze dne 12. srpna 1921, čís. 321 sb. z. a n., dle nichž lze účtovati jen daňové zvýšení, kterého však tu není, protože dle §u 10 téhož zákona při zemědělských výrobcích činí i nyní daň ta jen 1% jako dříve dle zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 658 sb. z. a n., takže by prodávatel nic účtovati nemohl a žaloba byla by bezdůvodná. Nebyly-li naproti tomu dodávky smlouveny před 1. říjnem 1921, dopadá na věc první věta §u 12 a §u 49 (1, 3), zákona o dani z obratu z 12. srpna 1921, čís. 321 sb. z. a n., prodávatel daň z obratu účtovati směl a je žaloba odůvodněna. Tu ovšem dlužno vypořádati se s náhledem odvolacího soudu, který míní, že, když zákon v §u 12 větě třetí mluví o dodávkách před 1. říjnem 1921 smlouvených, nevztahuje se to na sporný případ, ježto je tu dodávka státem uložená. Avšak tu se nesmí výraz »smlouvená« dodávka bráti ve smyslu tom, že důvodem dodávky musí býti smlouva, neboť i když se dodávka zakládá na zákonné povinnosti jako zde, jest třeba nějakého dorozumění mezi osobou, k dodávce povinnou, a osobou, k převzetí oprávněnou, kdy a jak se dodávka provede, a to ujednání spadá rovněž pod pojem »smlouvený« ve smyslu zákona a proto mluví § 5 nař. čís. 224/1921 o »výkupu« a § 31

doplňovacího nařízení k němu ze dne 21. července 1921, čís. 237 sb. z. a n., při řeči o centrokooperativu dokonce o nákupu, ač jde o dodávku státem uloženou (nucenou). Že tak na to nazíráti dlužno, podává se jak z věci samé, tak z ustanovení zákona. Neboť oč jde? O přesunutí daně z obratu, která se přece ukládá zrovna tak při dodávce nucené jako dobrovolné, a přesunutí dovoleno zrovna tak tam jako tu, i není proto pražádné příčiny, by nakládáno bylo případem nucené dodávky jinak než případem dodávky dobrovolné. Tak již zákon čís. 658/1919 stanovil v Šu 1 (1), že dani podrobeny jsou »úplatné převody (dodávky)« statků, jež se dějí k splnění smlouvy zcizovací a obchodu komisionářských, a v odstavci druhém, že nezáleží na tom, zda děje se dodávka dobrovolně či na základě zákonného nařízení, a to v podstatě, ač co do odstavce prvního zkráceně, opakuje i nyní platný zákon čís. 321/1921 v Šu 1 (1 a 2). Z toho plyne, že záleží jen na úplatném převodu (dodávce), jenž tu přece jest jak v případě dobrovolného, tak i v případě nuceného převodu (výkupu), dále, že i nucený prodej, o němž mluví odstavec druhý, spadá nutně pod pojem smlouvy zcizovací, o níž mluví odstavec první. Dále skutečně a dusledně § 12 ani starého ani nového zákona, mluvě o přesunutí daně, o něž právě jde, nerozeznává mezi nuceným a dobrovolným převodem, oba jsou kryty v jeho výrazu »osoba, mající nárok na dodávku«, na niž právě přesunutí jde, neboť nárok je stejný, ať se zakládá na zákonu nebo na smlouvě, ba právě proto, že zákon myslil vědomě i na prodeje nucené, užil schválně výrazu tohoto místo obvyklého »kupitel«. Proto v třetí větě Šu 12 zákona čís. 321 1921 nespočívá těžisko předpisu na výrazu »smluvená« dodávka, nýbrž v době, o kterou se tam jedná, zda vyjednání dodávky spadá do doby před platností zákona [§ 49 (1)], t. j. před 1. říjen 1921 a provedení její teprv do platnosti jeho, či obě, jak vyjednávání tak provedení, do onoho prvního období, kdežto v první větě téhož Šu předpokládá se, že obě, jak vyjednávání, tak provedení, spadá již do období platnosti zákona. A tyto rozdíly spočívají právě v tom, že dřívější zákon čís. 658/1919 sice v Šu 12 dopouštěl přesunutí daně, ale jen tak, že se zakalkulovala přímo do ceny, aby, jak motivy dí, odium nepadalo na stát, nesměla se však účtovat zvlášť, vedle ceny, a tak ovšem to k přesunutí nedošlo tak snadno, jako nyní. Zákon chce, by, nebyla-li přesunuta daň ještě za starého zákona, to při tom zustalo, setrváváje tak na zásadě, že zákony nepusobí zpět (§ 5 obč. zák.).

Čís. 2698.

I j i n a k é nastoupení vojenské služby nežli za mobilisace jest důležitým důvodem ve smyslu Šu 1154 b) obč. zák.

(Rozh. ze dne 5. června 1923, Rv II 370/23.)

Žalující dělník domáhal se na zaměstnavateli dle Šu 1154 b) obč. zák. týdenní mzdy, ježto musel nastoupiti vojenské cvičení. *P r o c e s n í*